

Hội chứng thiếu máu

BS. Hoàng Thị Huế

BM. HH-TM

Đại học y Hà Nội

A vertical strip on the left side of the slide shows a microscopic view of several red blood cells. They are biconcave discs, appearing as bright red, slightly irregular spheres with a darker center. The background is a deep red, and the cells are in various stages of focus, with some sharp and others blurred.

Mục tiêu

- 1) Định nghĩa và Nguyên nhân thiếu máu.
- 2) Phân loại thiếu máu
- 3) Trình bày đặc điểm lâm sàng thiếu máu
- 4) Trình bày các xét nghiệm và ý nghĩa các xét nghiệm trong chẩn đoán thiếu máu

Thiếu máu là gì ?

Định nghĩa thiếu máu

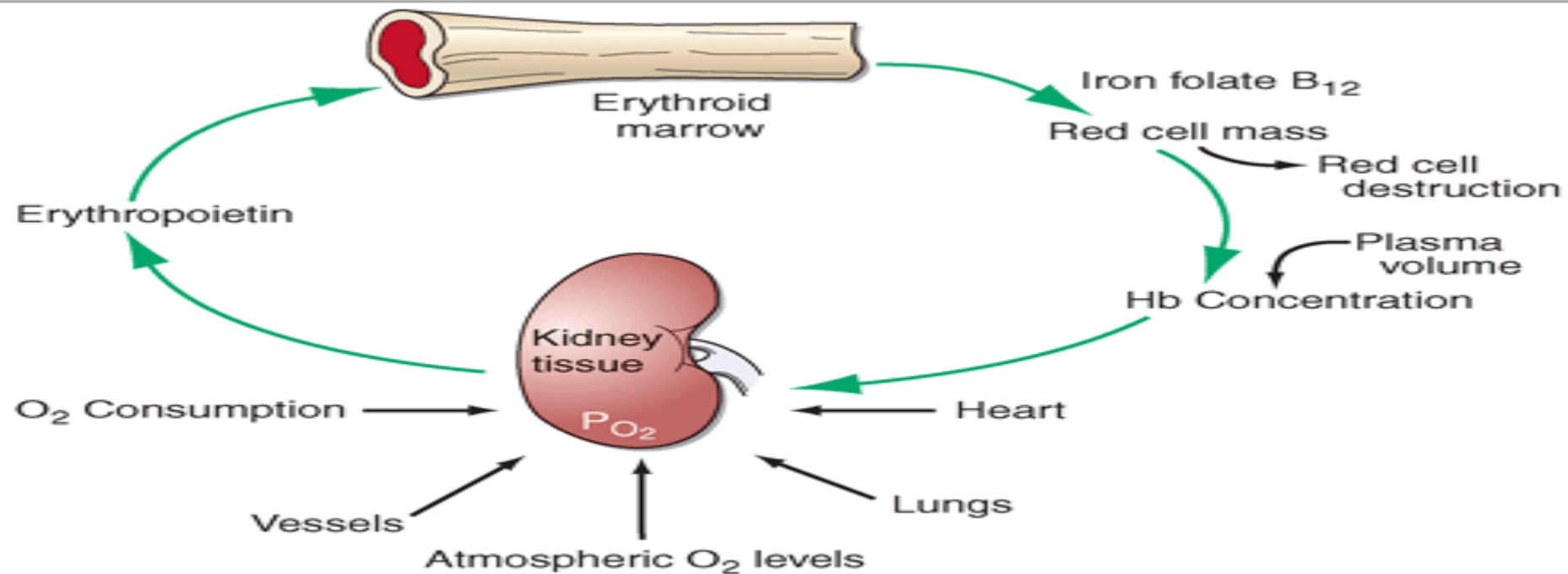
❖ Thiếu máu là tình trạng giảm SLHC và/hoặc nồng độ hemoglobin so với mức bình thường của người:

- ✓ Cùng tuổi,
- ✓ Cùng giới,
- ✓ Cùng điều kiện sống



Quá trình sinh lý điều hòa tạo máu

Figure 57-1



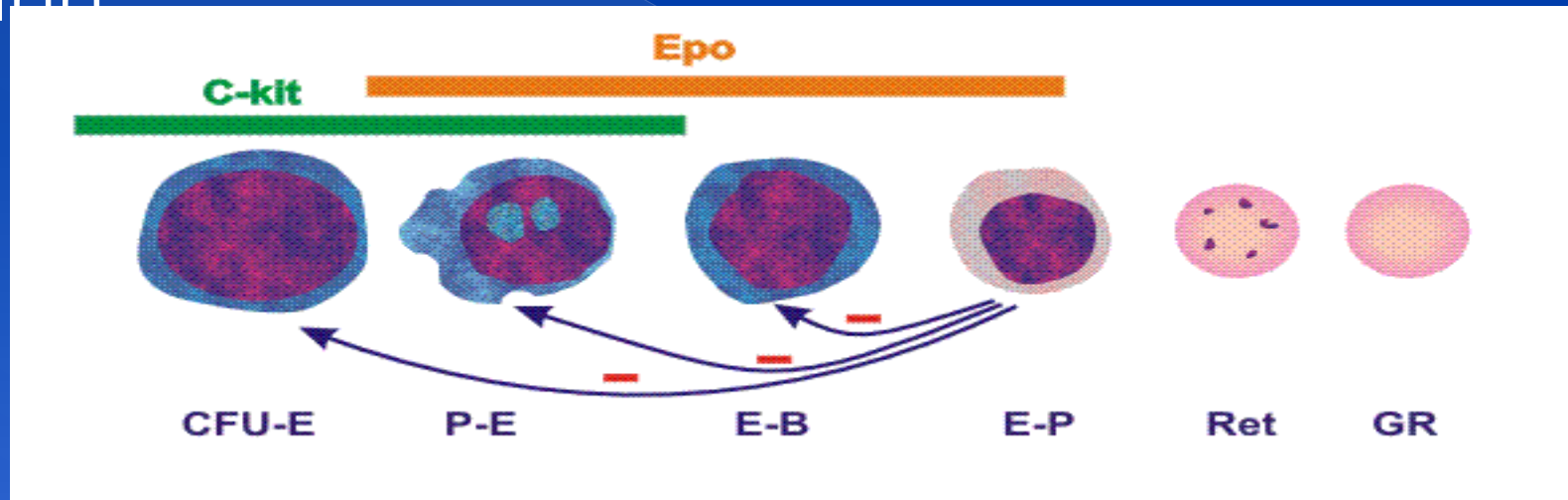
Source: Longo DL, Fauci AS, Kasper DL, Hauser SL, Jameson JL, Loscalzo J: *Harrison's Principles of Internal Medicine*, 18th Edition: www.accessmedicine.com

Copyright © The McGraw-Hill Companies, Inc. All rights reserved.

The physiologic regulation of red cell production by tissue oxygen tension. Hb, hemoglobin.

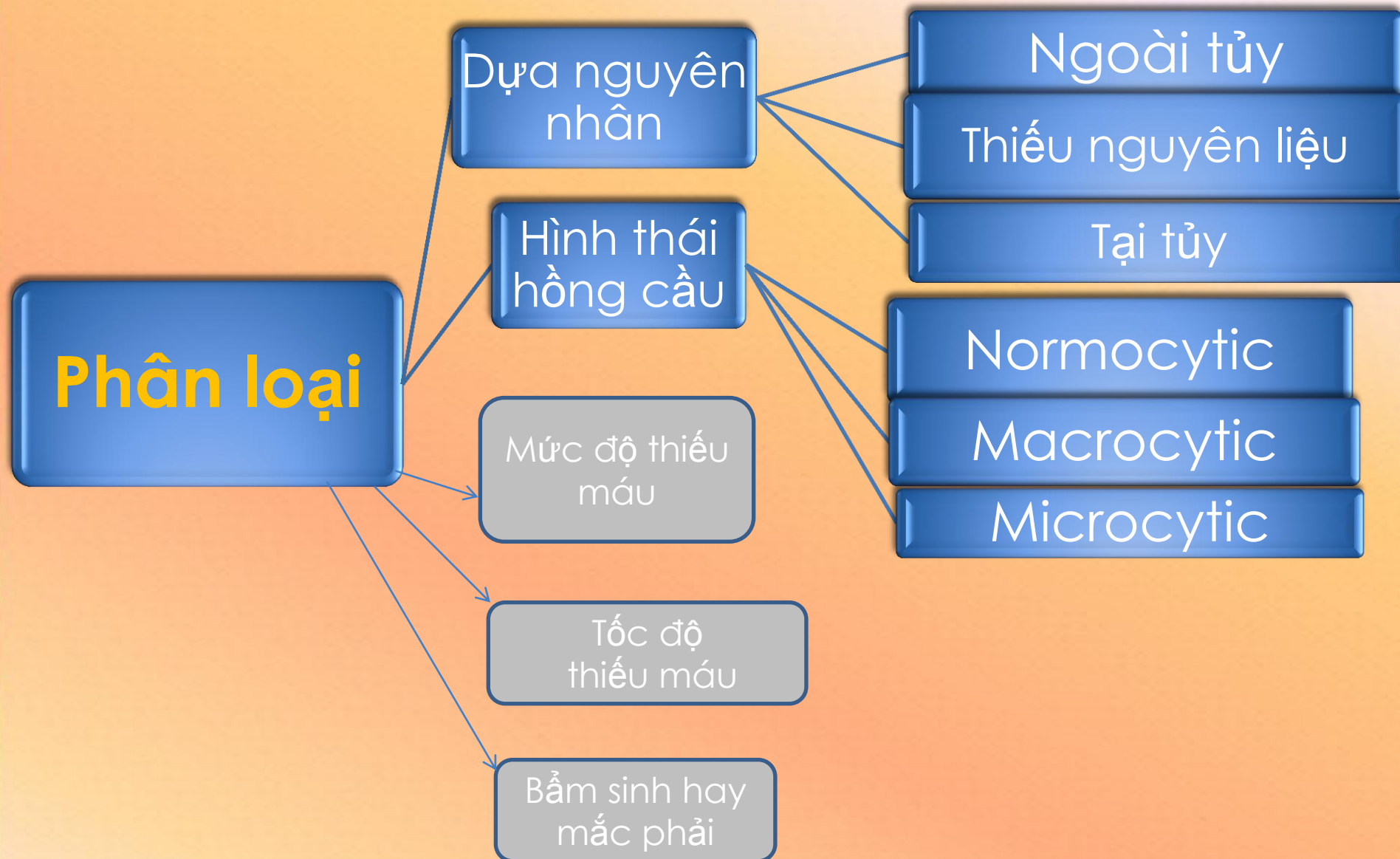
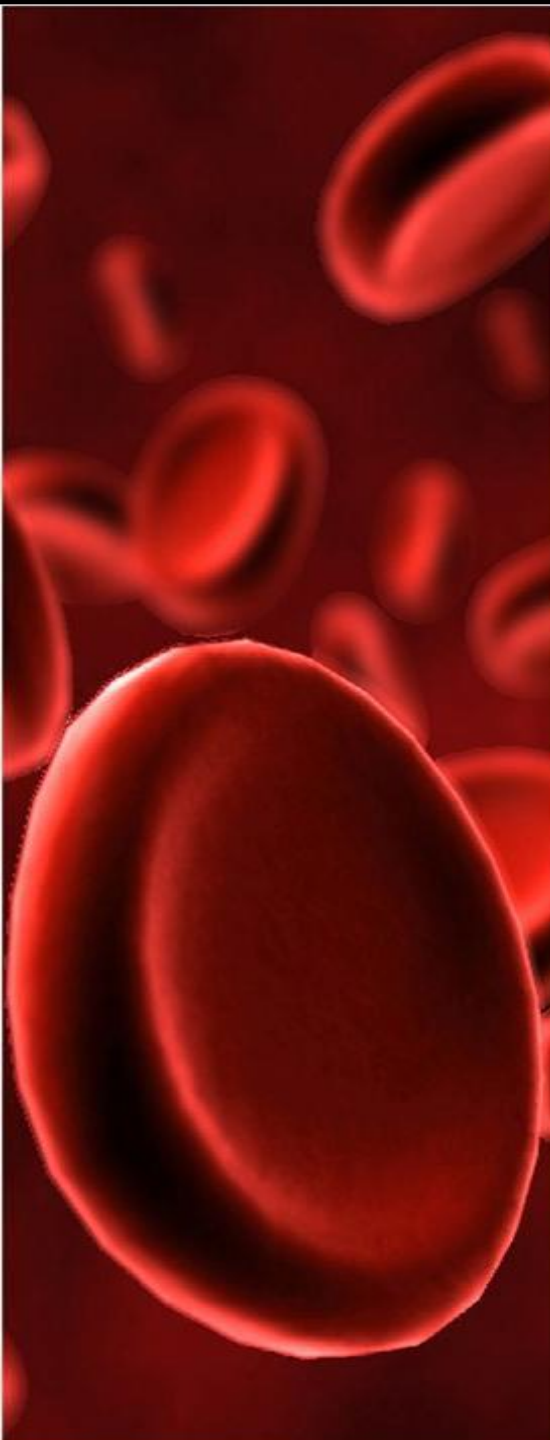
Các yếu tố tạo máu

- ◉ EPO
- ◉ Sắt
- ◉ Chức năng tủy xương
- ◉ Quá trình biệt hóa từ các nguyên hồng cầu thành HC trưởng thành



???

© Nguyên nhân thiếu máu là gì?



Lâm sàng



- ◉ Qua xét nghiệm TPT TBM sàng lọc thường gặp
- ◉ Mất máu cấp
 - > Nhẹ: không có biểu hiện lâm sàng
 - > 10-15% - giảm huyết áp, giảm tưới máu cơ quan
 - > >30% - Hạ huyết áp, đau ngực
 - > >40% - sốc giảm thể tích:

Lâm sàng

- ◉ Tan máu cấp
 - > Tan máu lòng mạch: sốt, đau lưng, suy thận, tiểu HB
- ◉ Thiếu máu mức độ trung bình
 - > Chóng mặt
 - > Mất khả năng chịu đựng
 - > Khó thở
 - > Đau ngực khi gắng sức



Thiếu máu là triệu chứng không phải là bệnh

Lâm sàng

- Triệu chứng bệnh nguyên gây thiếu máu
 - Vàng da
 - Xuất huyết dưới da, nhiễm khuẩn
 - Gan lách hạch to
 - Hội chứng xuất huyết tiêu hóa: nôn máu đi ngoài phân đen



Tiền sử

- > Triệu chứng các bệnh gây thiếu máu:
 - Loét dạ dày
 - Viêm khớp dạng thấp
 - Suy thận
- > Thời gian xuất hiện triệu chứng
 - Bệnh tan máu bẩm sinh có thời gian xuất hiện kéo dài
- > Tiền sử điều trị
- > Chế độ dinh dưỡng



Triệu chứng cận lâm sàng

1. Tế bào máu ngoại vi

- Số lượng hồng cầu giảm
- Nồng độ huyết sắc tố giảm
- Hematocrite giảm

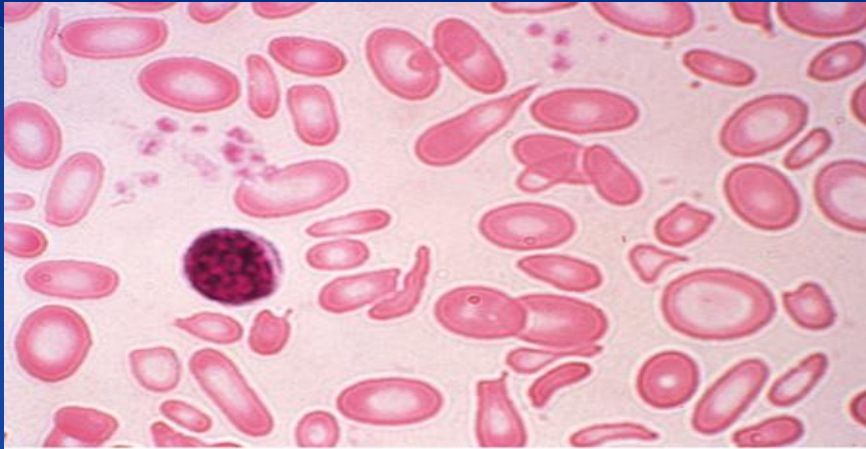
Khả năng định thiếu máu

- Thể tích hồng cầu (MCV),
- Lượng HST trung bình hồng cầu (MCH)
- Nồng độ HST trung bình hồng cầu (MCHC)

Hướng nguyên nhân

1. Tế bào máu ngoại vi (tiếp)

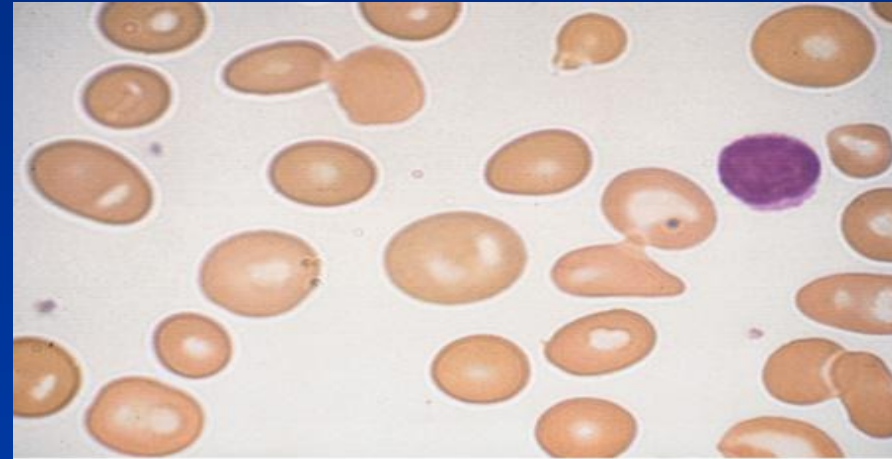
- Các chỉ số hồng cầu lưới: tình trạng phản ứng của tủy xương
- Hồng cầu non ra máu: bệnh lý hoặc phản ứng của tủy xương.
- Hình thái hồng cầu ở máu ngoại vi: Giúp định hướng nguyên nhân
 - ✓ Hồng cầu hình liềm,
 - ✓ Hồng cầu hình bia,
 - ✓ Hồng cầu hình cầu,
 - ✓ Hồng cầu hình giọt nước...



Source: Longo DL, Fauci AS, Kasper DL, Hauser SL, Jameson JL, Loscalzo J: *Harrison's Principles of Internal Medicine, 18th Edition*: www.accessmedicine.com
Copyright © The McGraw-Hill Companies, Inc. All rights reserved.

Severe Iron deficiency anemia

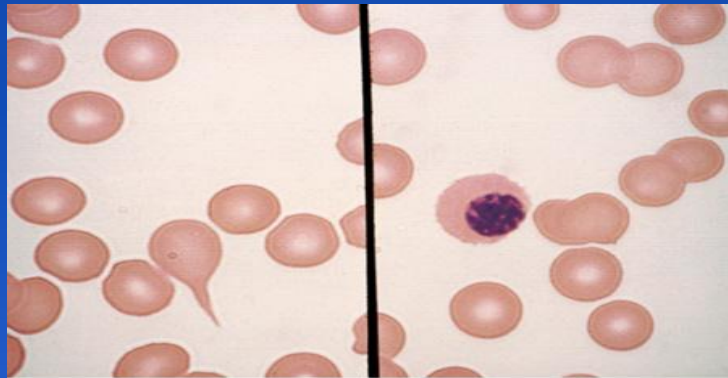
Anisocytosis (size), Poikilocytosis (shape)



Source: Longo DL, Fauci AS, Kasper DL, Hauser SL, Jameson JL, Loscalzo J: *Harrison's Principles of Internal Medicine, 18th Edition*: www.accessmedicine.com
Copyright © The McGraw-Hill Companies, Inc. All rights reserved.

Macrocytosis

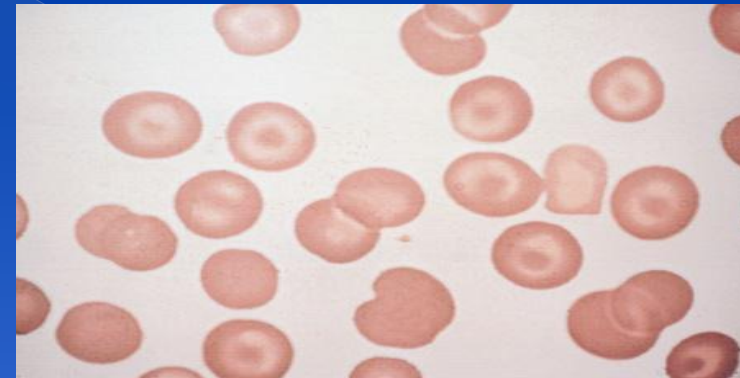
Macrocytes, Ovalocytes



Source: Longo DL, Fauci AS, Kasper DL, Hauser SL, Jameson JL, Loscalzo J: *Harrison's Principles of Internal Medicine, 18th Edition*: www.accessmedicine.com
Copyright © The McGraw-Hill Companies, Inc. All rights reserved.

Myelofibrosis

Tear drop shaped cells, nucleated cells



Source: Longo DL, Fauci AS, Kasper DL, Hauser SL, Jameson JL, Loscalzo J: *Harrison's Principles of Internal Medicine, 18th Edition*: www.accessmedicine.com
Copyright © The McGraw-Hill Companies, Inc. All rights reserved.

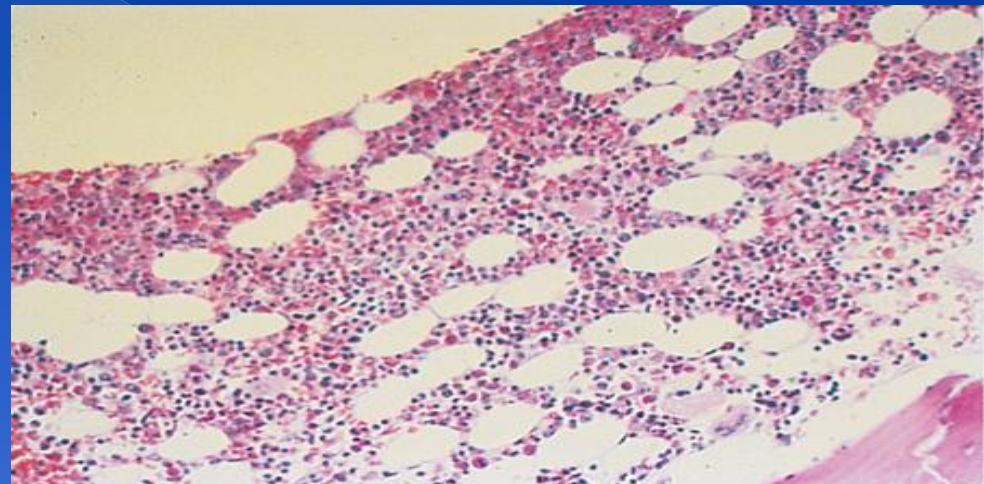
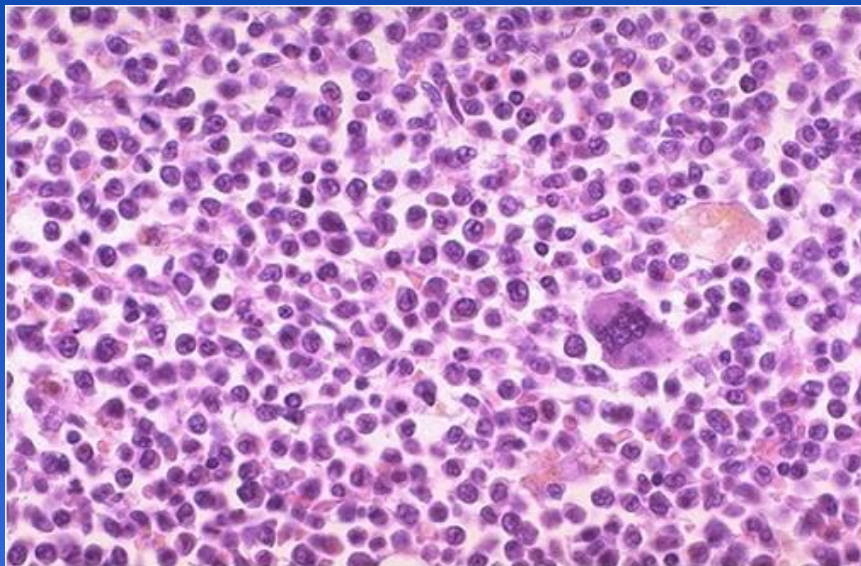
Thalassemia

Target cells

Triệu chứng cận lâm sàng

2. Tủy xương

- > Xét nghiệm tủy đồ và sinh thiết tủy xương được sử dụng để chẩn đoán nguyên nhân thiếu máu, nhất là trong thiếu máu do giảm sinh hồng cầu, phản ứng tăng sinh hồng cầu trong thiếu máu tan máu ...



Source: Longo DL, Fauci AS, Kasper DL, Hauser SL, Jameson JL, Loscalzo J: *Harrison's Principles of Internal Medicine*, 18th Edition: www.accessmedicine.com
Copyright © The McGraw-Hill Companies, Inc. All rights reserved.

Triệu chứng cận lâm sàng

3. Xét nghiệm khác

- ◉ Định lượng sắt huyết thanh, ferritin
- ◉ Khả năng gắn sắt toàn thể
- ◉ Vitamin vB12: giảm trong thiếu máu thiếu B12.
- ◉ Axít folic: giảm trong thiếu máu thiếu axit folic.
- ◉ Bilirubin: tăng (chủ yếu là bilirun gián tiếp) trong thiếu máu tan máu.
- ◉ Men G6PD giảm trong thiếu máu do thiếu men G6 PD.
- ◉ Creatinin: tăng trong thiếu máu do tăng urê máu
- ◉ Nghiệm pháp Coomb